

is, als zij de
or de letter
ijt?" Het is
elt te zeggen,
= letter) en
reding. Neen,
echt opmerkt
overtreding

de Statenver-
oorhuid zijn-
rieksch staat
et „door“ is

66k in vers
loor de recht-
klimaat
elooftgerech-

HOLWERDA.

AL LEVEN

dan verder
er vakorgan-
nisatie zullen
n de Bedrijfs-
.N.V., N.V.V.
lan weer ge-

n de praktijk
den aanvang

Het C.N.V.-
den verplicht
e inlichtingen
opdat de leden
msten zin op
erneming. Als
n verlangens
voor vaststel-
van de jaar-
voordat deze
gadering van
dig is zouden
zen vennoot-
der die ver-
nditaire ven-
daarbij kent
i, maar geen
idering daar-

van dien on-
alles weten
dient te wor-
in den ruim-
mogelijk.

nader op in-
ingen. Zooals
ons de prin-
s; wij komen
praktijk mag
noodzakelijk
zijn.

der de oogen
ste kennis bij
ndernemings-
eisch is om
len.

de bekwaam-
ningsleider.
t opmerkt in
an het mede-
derzoek naar
g" (Van Gor-
en groot ver-
en vrijgestel-
onderneming
nemingsraad.
„Ongetwijfeld
eigenschappen
indigheden te
et opklommen
akvereeniging

e kennis be-
st eigen kun-
bij? Volgens
ay Fortman,
nder van die
iders en van
htvaardigheid
stand niet al
zijn „De ar-
verij Vrij Ne-
i vrijwel ge-
we taak, die
quaesties als
de vestiging
van de ken-
Haar kader

is door de oorlog belangrijk gedund. Veel bestuurders hebben de pensioengerechtigde leeftijd — 60 jaar — reeds bereikt of naderen die dicht. Het is niet mogelijk, indien ook in de economische kamers der bedrijfsschappen pariteit wordt gewenst, een voldoende aantal geschoolde bestuurders ter beschikking te stellen voor de dan te bezetten posten. De vakbeweging zal daarom verstandig doen zich op het oogenblik te vergenoegen met een vertegenwoordiging in de economische kamers en de economische scholing van haar leden en van de bestuurders met kracht ter hand te nemen. Ik ben overtuigd, dat in de praktijk bewezen zal worden, dat de arbeiders op de duur in deskundigheid voor de ondernemers niet zullen onderdoen. De ervaring, die in de sociale sector is opgedaan, staat daarvoor borg. Een dergelijke vertegenwoordiging van enkele arbeiders in de economische kamers heeft meer betekenis dan een geforceerde pariteit, waarbij de arbeiders het door het noodgedwongen aanwijzen van ondeskundige krachten praktisch tegen de grotere deskundigheid der ondernemers afleggen. (Spatieering door mij aangebracht, G.)

Terwijl ik thans reeds opmerk en straks nog wel nader zal verantwoorden deel ik dat optimisme van prof. dr. de Gaay Fortman ten aanzien van dat toekomstig niet onderdoen van arbeiders voor ondernemers op het punt van economische kennis en deskundigheid allerminst. Wat mij in dit citaat interesseert is dit, dat onomwonden wordt toegegeven dat zelfs bij deze vakvereenigingsbestuurders momenteel de voldoende economische kennis er nog niet is en dat men zelfs voor het aanwijzen van vertegenwoordigers in het beperktere aantal van bedrijfsschappen tot ondeskundige krachten de toevlucht zou moeten nemen.

Doch wanneer dat nu reeds de situatie is ten aanzien van die meest ontwikkelde personen, uit de bedrijven voortgekomen, als vrijgestelde vakvereenigingsleiders, volgens het oordeel van dezen kampvechter voor de beweerde rechten van de vakbonden in dezen, hoe moet het dan wel er bij staan wat betreft de kennis van de arbeiders in de ondernemingen, die straks geroepen zullen worden om lid te zijn van den ondernemingsraad, die immers alles mogen vragen en alles dienen te weten en die balansen en verlies- en winstrekeningen beoordeelen moeten en daarover praedicties wenschen uit te brengen, of dit althans moeten gaan doen volgens het C.N.V.-bestuur. Feltelijk is hiermede die vraag, hoe het er met de economische kennis van de arbeiders in de bedrijven voorstaat moet, op grond van de bovenstaande erkenning van prof. dr. de Gaay Fortman, reeds beantwoord. Toch veroorloven wij ons het navolgende vrij lange citaat uit het meergenoemde werk van dr. J. F. P. Dijkhuis, omdat de daarin gegeven opmerkingen, die tevens een weerlegging inhouden van het optimisme van prof. dr. de Gaay Fortman ten aanzien van die spoedige te verwachten betere economische kennis bij de arbeiders, m.i. in het algemeen juist zijn te achten. Dr. Dijkhuis schrijft dan op blz. 157: „Bezitten de arbeiders voldoende kundigheid om door hun medebeslissing de leiding gunstig te beïnvloeden? Zooals de zaken momenteel staan, volgt hierop vrijwel unaniem een ontkennend antwoord. De wet van de arbeidsverdeling heeft hier zijn werk gedaan. Boven hebben we reeds met enkele woorden op de huidige ontwikkeling van de productie gewezen; zoowel het productie-apparaat zelf als het terrein van werkzaamheid heeft zich enorm uitgebreid, hetgeen leidt tot een specialisatie, ook, en wel in het bijzonder, van de leiding. De arbeiders en het andere personeel van de onderneming zijn niet in staat van hun positie af den productiegang te overzien en daarover een oordeel te vormen. De leiding wordt een eigen functie; — management is becoming a profession, wordt distinct in itself, waarvoor 'n aparte opleiding noodig is. Deze kennis en bekwaamheid kan bij de arbeiders als totaliteit niet verwacht worden. In Duitsland werd na het tot standkomen van de wet op ondernemingsraden getracht dit gemis aan te vullen. Langdurige scholing zal echter noodzakelijk zijn en de uitslag problematisch. Niet omdat in het algemeen de arbeiders de capaciteit zouden missen, bij een goede opleiding zich dezelfde kennis en bekwaamheid te verwerven als degenen die door het lot in de gelukkige omstandigheid waren deze voorbereiding vanzelf te ontvangen, maar omdat noodzakelijk deze opleiding gebrek- kig moet blijven, daar immers de arbeider aan zijn werkkring gebonden is en niet dan als bijzaak zich op het verwerven van die kundigheden kan toeleiden, wat voor anderen hoofdzak is". (Spatieering van mij, G.)

De R. K. schrijver Dr. J. Ph. M. van Campen komt in zijn werk „Onderneming en Rechtsvorm" (Dekker & van de Vegt N.V. — Nijmegen-Utrecht, 1945) feitelijk tot eenzelfde erkenning. Hij schrijft op pag. 127: „Van den anderen kant, wanneer van personeelszijde geen personen beschikbaar zijn, die met eenige kennis van zaken ondernemingsvraagstukken kunnen bespre-

ken en rentabiliteit kunnen beoordeelen, is het wellicht noodig, dat van buiten de onderneming iemand, aangewezen door den ondernemingsraad, als vertegenwoordiger van het gezamenlijk personeel toezicht op de bestuurders houdt en met hen contact heeft". Hier zouden dus volgens den gedachten gang van dezen schrijver personen buiten de onderneming tehulp worden geroepen om de medezeggenschap voor de arbeiders te gaan uitoefenen.

Naar wij meenen wettigt het voorgaande volledig onze conclusie, dat men bij het stellen van den eisch van economische medezeggenschap van den arbeider, de „zeggenschap" in den mond wil leggen van personen, die het „praten" nog moeten leeren en het waarschijnlijk nooit goed zullen leeren. Wij willen ons nu een woord herinneren van prof. de Gaay Fortman, hoewel door hem anders bedoeld, uit zijn meer genoemd werkje „De arbeider in de nieuwe samenleving" (blz. 50): „Bovendien is lang niet alles wat in de bepaalde sector van de maatschappij, die het bedrijfsleven vormt, groeit, goed". Naar onze stellige overtuiging hebben wij bij dezen aldus voorgestane eisch van economische medezeggenschap voor den arbeider zulk een woekerplant en onkruid op den levensakker voor ons.

P. GROEN.

LOFZANG VAN HANNA.

I Samuel 2:1-10 (vertaling-Goslinga, K.V.).

Mijn hart juicht in den Heer, mijn God,
mijn hoorn is door den Heer verhoogd,
mijn mond heeft voor mijn vijand spot,
nu nooit Uw hulp mijn val gedooft.
Wie is er heiliger als de Heer,
want buiten U is niemand meer,
geen rotsteen Gods gelijke.
Houdt op te spreken op dien hoogen toon,
laat wijken van uw mond den hoorn:
De Heer belacht u van zijn heiligen troon.

Altijd is de God en Heer
door Wien elks werk geoordeeld wordt.
Der helden boog breekt keer op keer,
die struiklen zijn met kracht omgord,
verzadigden, eens vrij van nood,
zij hebben zich verhuurd voor brood,
die hong'rig was is 't nooit meer
D'onvrucht'bre vrouw, wier leed Gods
[gunst genas
baart zeven, frisch als lentegras
en eenzaam kwijnt, die rijk aan kind'ren was.

De Heer, die doodt en levend maakt,
wiens woord gebiedt in 't doodenrijk,
die 't recht der armen nooit verzaakt
maar hen omhoog heft uit het slijk.
Hij richt gerings op uit 't stof
en geeft hun in der eed'len hof
een plaats in 't eergestoelte.
Want van den Heer is 't wereldfundament,
Hij, die der aarde zulen kent
en zon en maan in vaste wegen zendt.

Al zijner gunstgenooten voet
bewaart Hij in gevaar en nood,
maar die de goddeloosheid doet
vindt in de duisternis den dood,
want niet zijn kracht behoudt een man.
De Heere slaat met eeuw'gen ban
al die zijn Naam bestrijden.
Hij, uit wiens kracht zijn Koning sterkte
[wint,
die d'aard zich eens een Rechter vindt,
verhoogt den hoorn van zijn Gezalfde Kind.

Lofzang van Zacharias.

ADRIAAN VAN BOVEN.

* of: De Heer, die eens zijn Koning sterkte
[geeft,
zal richten d'aard en al wat leeft,
als 't voor den hoorn van zijn Gezalfde beeft.

GRONINGER Brieven

Amice frater.

Willen wij een juist oordeel vellen over de groote dingen, die thans onder ons weer in discussie zijn — en gelukkig, want daaruit spreekt wezenlijke belangstelling — dan moeten wij steeds streng onderscheiden tusschen de groote werken Gods, de feiten, die wij zien, en onze beschouwingen en verklaringen. En als wij nu bemerken, dat de term „sovereiniteit in eigen kring" op allerlei wijze verkeerd wordt gebruikt, en de wijsbegeerte, die hem hoogelijk eert, zelfs dienen moet om een onjuiste kerkelijke en soortgelijke politieke en sociale positie goed te praten, dan wordt het hoog tijd ernstig over de wezenlijke waarde daarvan na te denken.

Wat dan ook geschiedt.

Maar als ons dan wordt tegemoet gevoerd; hé, gij hebt voorheen toch gezegd: hier wordt een grondbe- ginsel aangeduid van groote betekenis, en dus ver- werpt gij thans, wat gij eertijds loofdet, dan ligt daar uiteraard toch een grof misverstand.

Dat God de Heere Zijne ordinantiën, die Zijn knechten zijn, handhaaft voor alle levensverband, dat Hij ten fundament heeft gelegd voor de menselijke sa- menleving, en dat een ieder gehouden is die ordina- tiën te erkennen en te gehoorzamen, wil hij het leven waarlijk bouwen, wie onder ons zou dat ontkennen?

De vraag is: deugt de term, die deze waarheid wil belijden, is de wijsheid, die er mee werkt, wel volko- men naar Schrift en belijdenis, en moeten wij niet zo- ken naar een juister woord en beter begrip.

Wat er mee werd aangeduid, dat is en blijft. Maar het moet het doel zijn van alle Schriftgehoorzaam den- ken om de goede profetie te vinden.

Die profetie is de roeping van de kinderen der ware kerk.

Ook van allen man van wetenschap en wijsbegeerte; maar wij weten, dat juist in die wijsbegeerte de val des menschen ten diepste werkt, wij de mensch niet wil profeteeren maar „begrijpen", het „wezen" der din- gen verstaan en daarin Gode gelijk zijn.

Ons kennen en profeteeren blijft altijd aan de crea- tuurlijke grens gebonden, God is groot, en wij be- grijpen het niet.

Wij kennen ten deele en wij profeteeren ten deele. I Cor. 13:9.

Merkwaardig is, dat dit ten deele ook thans weer op schijnvrome wijze wordt misbruikt, alsof het wilde zeggen: al ons denken is ten slotte maar ten deele juist. En zoo stellen wij alles relatief. Ik zag, dat zelfs de oecumenische actie door een synodocratisch predi- cant met dit „ten deele" werd verdedigd.

Maar dit „ten deele", waarop de Schrift wijst, wil zeker niet zeggen, dat het ons alleen maar ten halve mogelijk is iets goeds te zeggen van Gods wil en wer- ken. Het wil alleen zeggen, dat wij die werken niet ten volle ooit zullen doorgronden.

Wij kunnen wel juist profeteeren, omdat God ons Zijn Openbaring, de Heilige Schrift, heeft gegeven, waardoor de Geest ons in alle waarheid leidt. Het komt er maar op aan, of wij gehoorzaam willen zijn aan het Woord Gods.

Ook hier dreigt weer het gevaar, dat wij van onze ellende het „voetstuk maken, waarop wij ons eigenwil- lig handelen kunnen plaatsen.

Zelfs van de zonde wordt, ook inzake de ware ken- nis omtrent de kerk, zulk eigenmachtig gebruik ge- maakt.

Als wij thans opkomen tegen de algeheel verkeerde wijze, waarop sommigen onder ons een gebroken ker- kelijke eenheid willen herstellen, dan wordt gezegd: och, wij zijn allemaal zondaren en wij moeten allen beginnen met onze schuld te belijden.

En dan stelt men het recht der Reformatie aan- stonds in staat van twijfel.

Ik woonde eens een vergadering bij, waarop de voor- zitter den secretaris vroeg: leest U de notulen? Deze secretaris, die wat lui was, had ze niet gemaakt, en hij begon met te zeggen: ik heb die notulen thans niet voorzitter, maar zie, wij blijven allemaal wel eens in gebreke en wij zijn allen zondaren, laat ons allen schuld belijden.

Maar toen zei de voorzitter: wij zijn allemaal zon- daren, dat is waar, maar wij behoeven niet allemaal notulen te maken. En dat moest U juist doen, en U is dus in gebreke, en U moet dan schuld belijden, op dit punt, en niet wij.

Was dit nu juist of niet?

Hebben wij bindingen opgelegd en hebben wij uit- gestooten?

En is het niet tegen alle gehoorzaamheid in en is het niet een verwaarlozen van het recht des Hee- ren en van Zijn kerk, als wij nu een hereeniging wil- len bouwen op gezamenlijk schuldbelijden in deze spe- ciale zaak?

Als degenen, die zoo willen beginnen met de onder- handeling, hun eigen gerechte zaak hadden te ver- dedigen, zouden zij er niet aan denken, daarmee zoo slordig om te gaan.

Maar het schijnt wel, alsof, als het de kerk des Hee- ren betreft, die slordigheid zoo maar kan worden aan- vaard. En dat nog wel met een argument van de liefde.

Maar — revenons à nos moutons — ik had het over Groen's historieopvatting. Dr. Dengerling wijst er op, dat Groen wel spreekt van de zelfstandigheid der ver- schillende levenskringen, maar dat hiermee de souve- reiniteit in eigen kring nog niet is bedoeld. Sprekt Groen er ooit van?

Hij gebruikt de uitdrukking: „sovereiniteit in eigen sfeer", en dr. Dengerling haalt een citaat aan uit Groen's fransche werk over de antirevolutionaire en confessi- onele partij. Hij gebruikt daar de woorden: Kerk en staat „chacun dans sa sphère", elk in de eigen sfeer „onmiddellijk onderworpen aan Hem, Wien alle macht is gegeven in den hemel en op de aarde".

En dr. D. merkt dan op, dat Groen hier zegt, dat kerk en staat moeten worden gezien als twee van el- kander onafhankelijke levenskringen met eigen ge- zagsorganen, direct aan het oppergezag Gods onder- worpen.

De vertaling is niet volledig. Want Groen zegt hier juist, dat beide, kerk en staat, onderworpen zijn aan Christus den Koning der kerk en den Koning der ko- ningen. En van een volkomen van elkander onafhan- kelijke levenskringen lezen wij daar niet.

Ook dr. Kuypér heeft veel moeite gehad om zijn ge- dachte omtrent de sovereigniteit in eigen kring bij Groen te vinden.

Maar hoe staat het nu met de bewering, dat Groen de historie een betrekkelijke autonomie toekent naast de Schrift?

Groen heeft, evenals Kuyper, en nu Vollenhoven en Dooljeweerd dat doen, geworfeld om het werk Gods te verstaan en goed, in gehoorzaamheid aan de Schrift, te profeteren. En men zal, evenals bij die andere geleerden, bij hem zeker uitdrukkingen vinden, die blijken minder juist te zijn.

De geschiedenis was zulk een onderwerp, alsook de staat en de kerk. En nu heeft Groen zeker den invloed van von Stahl ondergaan, die in het historisch geworden ook den wille Gods meende te kunnen lezen, maar Groen leerde te zeggen: Von Stahl was Lutheraan, en ik ben Calvinist.

En als wij nu zijn „Proeve” nemen en daarin lezen: „de kern der algemeene geschiedenis moet zijn de historie der christelijke kerk”, en voorts: „niet de beschrijving der kerkgenootschappen, der plechtigheden en seeten, maar der voortdurende werking van Gods Geest en Openbaring tot vorming en instandhouding van Christus' gemeente”, en nog weer: „zonder dit eene, wezen en hoofdzak, geen algemeene geschiedenis, geen wijsbegeerte der historie, geen geschiedenis der menscheit, en der beschaving, geen waarlijk pragmatische geschiedenis, ten ware men een bedriegelijke schijn met het wezen der zaak gelijk stelt” — dan meen ik, dat hij hier en inzake het verstaan der geschiedenis, en van de kerk van Christus, door den Koning der kerk voortdurend vergaderd, op den juiste, Schriftuurlijken weg was.

Terwijl Groen boven deze beschouwing de woorden plaatst: laat ons nu zien, wat de historie is in het Evangelie.

Welnu — waarom zouden wij vasthouden aan minder juiste uitdrukkingen, waar ons zulke goede woorden ten dienste staan?

Hoe dankbaar zouden wij mogen zijn, als nu de Calvinistische wijsbegeerte bij deze gedachte van Groen omtrent de ware kerk zich had aangesloten in plaats van te handhaven Kuyper's speculatie omtrent de zichtbare en onzichtbare, pluriforme kerk, en kerk als organisme.

Want juist, nu de wijsbegeerte der wetende inzake de kerk mistast, moet men vreezen, dat zich dit voor heel het terrein van weten vreekt. Zoals mijn vriend in het buitenland mij waarschuwde.

Wij zien het voor oogen.

Voorerst ligt hier het gevaar, dat de wijsbegeerte ten fundamenteel wordt gelegd, voor heel het leven. Dat zij, de structuren naspeurend, in den trant van de souvereiniteit in eigen kring, aan alle levensverband zijn plaats en grens zal wijzen, zijn zelfstandigheid en gezag, maar beperkt tot die aangewezen plek.

Eertijds zou de wijsbegeerte de dienstmaagd der theologie zijn. Zij werd meesters, Wil men de theologie een vakwetenschap noemen, ik laat zulks daar, maar vast staat, dat zoowel wijsbegeerte als theologie de kerk des Heeren moeten dienen. Wat Groen goed begreep.

Al zegt de Calvinistische wijsbegeerte heel goede dingen over de kerk, het gaat hier over de vraag, of zij zal zeggen, waar de kerk moet staan, of dat de kerk, die de tank van de Woordverkondiging van den Koning der kerk en den Koning der koningen ontving, de wijsbegeerte zal zeggen, waar zij heeft te staan.

Tertulliaan zei: wat heeft Jeruzalem met Athene te maken? En het is heel merkwaardig, dat deze leus nu door een modernen wijsgeer, Leo Schestow, wordt over-

genomen, niet het nominalisme van Occam weer doet herleven; ik hoop daarvan nog wel eens iets te vertelen.

Tertulliaan had niet heelensal ongelijk, hoezeer zijn eigen werk leert, dat hij nog te veel aan Athene ontleende.

Maar men kan de vraag omkeeren en zeggen: wat heeft Athene met Jeruzalem te maken? En als Groen van Prinsterer gelijk heeft, dan antwoorden wij: heel veel. Allereerst wat het fundament betreft.

De Calvinistische wijsgeer behoort zich te voegen bij de Kerk der Reformatie, bij de ware kerk, zooals onze belijdenis dat zegt. En hij heeft getrouw de verkondiging van het Woord te beluisteren en zich gehoorzaam ook te stellen onder de tucht der kerk naar het Woord. Wat hij dan trouwens ook bezworen heeft.

Fundament ook voor de Calvinistische wijsbegeerte is Schrift en belijdenis.

Daar gaat niets af.

Natuurlijk heeft de ware kerk geen machtsmiddelen als de staat. En daarom is het ook zoo merkwaardig, dat de wijsgeeren ten allen tijde zoo bang waren voor de kerk. O die kerk — het was de afgedoolde kerk — heeft Guardano Bruno doen verbranden; en Calvin zette Servet op den brandstapel. Stel eens, dat dit waar was, dan zijn het nog slechts twee voorbeelden. Maar vraag nu eens, hoeveel bloed de staat heeft doen vloeien en zie eens, hoe de absolute staat de filosofen maakt tot zijn armzalige slaven, want hoe bukte zich de wetenschap en de wijsbegeerte in Duitschland voor Hitler, in Italië voor Mussolini, en thans in Rusland voor Stalin.

Niet de wijsgeer zal der kerk haar plaats wijzen, maar de kerk heeft hem iets te zeggen, n.l. den eisch van het Woord Gods.

En kan ook een Calvinistische wijsbegeerte niet in de fout vallen de rollen hier om te keeren? Het proefschrift van dr Dengerling is wel geschikt, om ons hier wakker te maken. Maar — mijn plaatsje is meer dan bezet. Tot een volgende brief.

Met hartelijke groeten en heilbiede, uw toegenegen
MARNIX.

KERKNIEUWS

Beroepente:

Gorinchem, A. R. Bosman te Hijken-Hooghalen.
Mildam, Cand. E. Koop te Delfzijl.

Bedankt voor:

Bunschoten-Spakenburg, D. Zemel te Axel.

— WAARDHUIZEN. Adres Kerkeraad: Ds A. H. Algra, Geref. Pastorie, Waardhuizen, post Almkerk (N.B.).

— DS M. VRIEZE woont thans: Laan v. Bloemenhove 16, Heemstede, Tel. 26118.

— DS M. JANSSENS te Lutten a. d. Dedemsvaart woont thans: P. 79.

— PROPAEDEUTISCH EXAMEN. Geslaagd voor het Propaedeutisch examen de heeren L. Douw, G. Lieveaart en H. M. Ohmann, allen te Kampen.

— NOODZAAK VAN GOEDEN KERKELIJKE HANDEN. Vanuit het Moederland vertrokken naar Curaçao vijf jonge leden van verschillende plaatselijke kerken. Zij verbleven bijna drie weken aan boord en zijn op den dag van dit schrijven reeds twee weken in Curaçao. Geen van deze kerkeraden zond per luchtpost een kennisgeving aan den Kerkeraad der Geref. Kerk alhier. Geen van deze kerkeraden schijnt, voor zoover het ons

mogelijk was dit vast te stellen, aan hun vertrekkende leden een behoorlijk adres van den Kerkeraad hier te hebben meegegeven. Een kerkeraad gaf zijn lid een attestatie mee. De andere kerkeraden zijn tot op vandaag nog nalatig gebleven in het opzenden van de doopattesten.

Begrijpen de kerken in het Moederland nu nog niet de noodzaak om het vertrek van hun leden behoorlijk kerkelijk af te handelen? Verstaat men nu nog niet, dat onze jongens hier contact moeten kunnen opnemen met de Kerk van Jezus Christus in de West en dat ook de Kerk hier dan graag een goede ontvangst bereidt?

Een doopattest per luchtpost gaat sneller dan een doopattest per zeereis.

De Kerkeraad van Curaçao dringt aan op beter kerkelijk handelen.

De Kerkeraad van Curaçao.

— DS P. RULLMANN is door ongesteldheid (Jongontsteking) verhinderd zijn ambtelijk werd in de gemeente te verrichten.

— KERKELIJKE GOEDEREN. In deze maand bereikte de kerken van Axel en Hoek het bericht, dat ze spoedig de dagvaarding zullen ontvangen tot het tegen haar voeren van een procedure om de kerkelijke goederen. Te Axel heeft men van Synodale zijde afgewezen een aanbod onzerzijds om een samenspreking daarover te houden. Men schijnt ons liever voor de groene tafel te dagen.....

— CONTACT MET DE CHR. GEREFORMEERDEN.

De Kerkeraad van Zwolle ontving van den Kerkeraad der Chr. Gereformeerde Kerk aldaar een schrijven, waarin meegedeeld wordt, dat een verzoek om samenspreking niet kon worden ingewilligd. Een antwoord op dit schrijven zal worden opgesteld.

— HELPMAN. De Raad der Geref. Kerk ontving van den Raad der Syn. Kerk aldaar een schrijven, waarin hij uitsprekt:

„1e. dat hij van harte bereid is voor het aangezicht Gods mede te belijden de gemeenschappelijke schuld in het tekort aan liefde, wijsheid, geduld en ootmoedigheid;

2e. dat hij zijnerzijds van harte bereid is voor het aangezicht Gods schuld te belijden over die daden, besluiten, oordeelen of handelingen, waarvan hem zou kunnen blijken, dat zij niet naar Gods Woord zijn”.

De Raad der Geref. Kerk antwoordde hierop o.m.:

„Met groote verbazing heeft de Raad der Geref. Kerk te Helpman van uw schrijven d. 22 Nov. 1948 gelezen.

Uw uitspraak, dat ge van harte bereid zijt voor het aangezicht Gods mede te belijden de gemeenschappelijke schuld in het tekort aan liefde, wijsheid, geduld en ootmoedigheid, heeft naar het oordeel van dien Raad met het kerkelijk conflict, dat in de jaren 1942—1943 ontstaan is, niets te maken.

Onze Raad zou het zeer op prijs stellen, indien U concreet wilde aantonen, waarin onze zonden bestaan (U spreekt immers over mede-belijden) want eerst dan zouden wij ons van die zonden kunnen bekeeren. Onzerzijds willen wij U graag zeggen, hoe de kwestie voor ons staat. Wij meenen, dat het gaat om deze twee vragen, waarin de schuldvraag tot een oplossing moet worden gebracht: Is de binding van 1942 uit den hemel of uit de menschen? Indien uw raad antwoordt: uit den hemel, dan moet U bindingen en schorsingen handhaven en niet over gemeenschappelijke schuld schrijven, maar ons als ketteren blijven brandmerken. Indien uw Raad antwoordt: uit de menschen, maakt U zich dan los van ongodelijke bindingen en onrechtvaardige schorsingen en afzettingen. Als U ten tweede schrijft, dat U uwerzijds van harte bereid is voor het aangezicht Gods schuld te belijden voor die daden, besluiten, oordeelen of handelingen, waarvan U zou kunnen blijken, dat ze niet naar Gods Woord zijn, berichten wij U, dat wij in den ernst en de waarachtigheid van die woorden alleen dan kunnen gelooven, indien U zich bekeert van die handelingen in binding, schorsing en afzetting, die niet naar Gods Woord waren. Worden van schuldbelijdenis zonder daden van bekeering zeggen ons niets”.

Detailhandel in de Zaanstreek vraagt

Mannelijke of Vrouwelijke geroutineerde Kantoorbediende

voor correspondentie en boekhouding. In staat zelfstandig te werken en met een behoorlijke algemeene ontwikkeling.

Brieven onder no. 414, Bureau „De Reformatie”, Goes.

Copieerinstelling „ECCLESIA”
Kon. Emmakade 194
DEN HAAG
Telefoon 39.84.92
vervaardigt Uw
Gestencilde Kerkbladen
Vraagt proefnummers en prijs.

TE KOOP:
EEN HOUTEN KERK
dubbelwandig, met inventaris, banken, preekstoel, enz., 12 bij 16 M., ruimte biedend aan plm. 400 personen, in goede staat, met consistorie.
Te bevragen bij G. W. WEME-KAMP, Hellendoorn (Egede) E 28a, tel. 29, Den Ham (O.) of bij Ds J. J. v. d. HOEK, Den Ham (Ov.).

Boekbinderij VAN KUIJK
Voor al Uw Bindwerk.
Reformatie . . . f 3.—
Catechismus . . . f 2.—
Zalmstraat 1 - Scheveningen

HET KAARTSYSTEEM voor Kerkelijk Gebruik
is weer verkrijgbaar.
Ook zijn voorradig de
KARTONNEN EN HOUTEN KAARTENKASTJES
voor ruim 800 kaarten
Vraag Uw boekhandelaar of den uitgevers
Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes, Giro 36000.

De vrijheid der exegese

door Dr K. J. POPMA

Inhoud:
Exegese en Theologie, De Geschiedenis der Exegese, De bevruchting der Exegese, 260 Pagina's
Prijs gebonden f 4.25
U kunt bestellen bij Uw boekhandel of bij de uitgevers:
Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes.

Uit de Serie „Korte Verklaring der Heilige Schrift” kunnen wij de volgende deeltjes uit voorraad leveren:
Aalders, Dr G. Ch., Klaagliederen . . . f 2.—
Gelderen, Dr C. van, Koningen, Dl. III . . . - 5.75
Idem, Koningen, Dl. I . . . - 3.65
Goslinga, Dr C. J., Jozua . . . - 2.60
Idem, Samuel I . . . - 5.50
Greijdanus, Dr S., Galaten . . . - 2.35
Idem, De Openb. des Heeren aan Johannes . . . - 4.70
Ridderbos, Dr H. N., Mattheüs II . . . - 4.25
Idem, Jesaja II . . . - 3.65
Noordzij, Dr A., Levitikus . . . - 3.40
Idem, Kronieken II . . . - 4.45
Franco toezending. - Vrij zicht.
Boekhandel J. WRISTERS, Minrebroederstraat 13, Utrecht.

Wat abonnees zeggen over de R.B.-Serie:

Onze abonnees zijn tevreden met de boeken die in de R.B.-Serie uitkomen. Hier geven wij een citaat uit de vele reacties:

„In dank heb ik het boek van Rudolf van Reest „Van Kust tot Kust” ontvangen en meteen uitgelezen. Ik heb verbaasd gestaan, dat zó'n boek, in zó'n uitvoering, voor zó'n lage prijs verkocht kan worden. Daarom dank ik U hartelijk, dat U door 't uitgeven van deze bibliotheek het geestelijk leven van ons gereformeerde volk wilt verdiepen, en dit ook metterdaad toont. Want ook dit boek was weer een prachtboek, zowel wat betreft de inhoud als de uitvoering. De R.B.-Serie heb ik bij al m'n kennissen aanbevolen en 't eerste resultaat heb ik U onlangs gestuurd...”

(w.g. v. G. te E.)

Inderdaad er zijn er velen, die verbaasd staan, dat dit kan tegen zó'n lage prijs. Het is dan ook alleen maar mogelijk door een groote oplage. Ieder moet meehelpen wil het op den duur ook kunnen. En het is ook zeer gemakkelijk een abonnee aan te brengen. We krijgen brieven van abonnees, die vertellen, dat ze met geringe moeite twee of drie abonnees gewonnen hebben.
Zijt gij al abonnee? Zoo niet, schrijf vandaag nog en ge ontvangt de beide verschenen boeken: „Om Woord en Kerk”, door Prof. K. Schilder en „Van Kust tot Kust”, door Rudolf van Reest per keurende post. U betaalt f 2.50 per boek, voor werken die los in den handel het dubbele kosten.
Laat u inschrijven bij uw boekhandelaar of rechtstreeks bij de uitgevers:

Oosterbaan & Le Cointre N.V. - Goes
Giro 36000